

Bölgesel Kalkınmada Kırsal Turizmin Etkisi: Ağlasun Yeşilbaşköy Örneği

Utku ONGUN^{1*}

Bekir GÖVDERE²

¹Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Hikmet Tolunay MYO, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Bölümü, Burdur, Türkiye

²Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye

*Sorumlu Yazar:

E-mail: utkuongun@mehmetakif.edu.tr

Geliş Tarihi: Ağustos 16, 2014

Kabul Tarihi: Ekim 05, 2014

Özet

Günümüzde turizm faaliyeti geniş kitlelerin katılımıyla sosyal, siyasi, teknolojik ve ekonomik açıdan önem arz eden bir sektör haline gelmiştir. Küreselleşmeyle birlikte rekabetin artması hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler açısından turizm sektörünü kalkınmanın lokomotiflerinden biri haline getirmiştir. Bunun neticesinde ülkeler klasik turizm anlayışına ek olarak kırsal turizm gibi alternatif turizm türlerine doğru kaymaya başlamışlardır.

Kırsal turizm, kırsal yerleşimlere ve doğal kaynaklara dayalı bir turizm türü olması nedeniyle, doğal çevrenin korunması, sürdürülebilir turizm açısından önemli katkılar sağlaması ve bölgenin ekonomik olarak gelişmesinin yanı sıra orada yaşayan insanlara ek gelir olanağı sağlamaktadır. Bu faydalar göz önüne alındığında, ülkemiz için kırsal turizminin önemi her geçen gün artmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, bölgelerarası dengesizlikleri giderici etki olarak kırsal turizmin önemine vurgu yapmak ve Burdur ilinin Ağlasun ilçesinin Yeşilbaşköy'deki kırsal turizm potansiyelini incelemektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden derinlemesine görüşme (mülakat) tekniği kullanılmıştır. İlgili paydaşlarla ve rastgele örnekleme yöntemiyle mülakat yapılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda kırsal turizm açısından yöreye yönelik SWOT analizi yapılmış olup, güçlü-zayıf ve fırsat-tehditler ortaya konulmaya çalışılmıştır. SWOT analizi sonucunda, bölgenin tanıtım eksikliğinin ve pazarlama sorununun olduğu tespit edilmiştir. Bulgular, kırsal turizmin kırsal kalkınmaya katkısı artırılacak şekilde planlanması açısından olumlu sonuçlar içermektedir.

Anahtar kelimeler: Kırsal Turizm, Alternatif Turizm, Kırsal Kalkınma, Sürdürülebilir Turizm.

The Effect of Rural Tourism in Regional Development a Case Study: Ağlasun Yeşilbaşköy

Abstract

With the participation of the broad masses, today, tourism activity has become an important industry in terms of social, political, technological and economic reasons. Increased competition with globalization has turned the tourism sector into the driving force of development for both developed and developing countries. As a result, in addition to the classical understanding of tourism, these countries have begun to shift towards alternative types of tourism.

As rural tourism, one of alternative types of tourism, is a type of tourism based both on rural areas and on natural resources, this tourism type enables protecting the natural environment, makes significant contributions for sustainable tourism, offers additional income opportunity to the people living there as well as economic development of the region. Given these benefits, the importance of rural tourism in our country is increasing with each passing day.

The objective of this study is to emphasize the importance of rural tourism as its effect relieving interregional disparities and examine the potential of rural tourism Yeşilbaşköy situated in Ağlasun, in the province of Burdur. In this study, of qualitative research methods, in-depth interviews technique is used. Interviews have been conducted using a random sampling method and with relevant stakeholders. In accordance with collected data, SWOT analysis is made for the region the terms of rural tourism and weaknesses and opportunities-threats have been studied. The findings offer insight into the planning of rural tourism development in a way to support the rural development.

Key words: Rural Tourism, Alternative Tourism, Rural Development, Sustainable Tourism.

GİRİŞ

Turizm, boş zaman ve tasarrufun ne şekilde kullanılacağına ilişkin ekonomik bir kararla başlayan, yatırım, tüketim, istihdam, ihracat ve kamu gelirleri gibi ekonomik boyutları bulunan [9] modern çağa özgü bir olaydır. Ülkelerarası kalkınmada göz ardı edilemeyecek sektörlerden biridir.

Turizm denildiğinde genellikle deniz, kum ve güneş gibi unsurları kapsayan turizm faaliyetleri akla gelmektedir. Fakat günümüzde insanlar, tek düzelikten kaçış ve ihtiyaçlarını gidermek amacıyla, sessizliğe ve doğaya yönelik rekreasyon etkinliklerini tercih etmektedirler [1].

Günümüzde turizm faaliyeti gerek nitel, gerekse nicel olarak değişime uğramıştır. Turizm olayındaki bu değişim, kişilerde çevre bilincinin oluşmasına, insanların tüketim alışkanlıklarının değişmesine, sağlıklı yaşamın ön plana çıkmasına ve macera tutkusunun artmasına sebep olmuştur [3]. Bunun sonucunda kitle turizmi terk edilerek gürültü ve kirlilikten uzak, insan ilişkilerinin daha sıcak ve yüz yüze olduğu, doğal yapısı bozulmamış kırsal alanlara doğru yönelen [5] alternatif turizm türlerinin ortaya çıkmasına ve beraberinde farklı bölgelerin turizm açısından önemli duruma gelmesine neden olmuştur [3]. Sonuçta, insanların pahalı, kalabalık ve dejenere olmuş kıyı mekanları yerine tatilini kırlarda geçirme isteği her geçen gün artmaktadır [16].

Bu çalışmada kırsal turizmin kavramsal çerçevesi açıklanmış ve nitel mülakatla elde edilen veriler doğrultusunda bölgesel kalkınmada kırsal turizmin etkisi açıklanmaya ve bölgenin SWOT analizinin oluşturulmaya çalışılmıştır.

Kırsal Alan, Kırsal Turizm ve Kırsal Kalkınma

Konunun incelenmesinde yaygın olarak kullanılan, kırsal alan, kırsal turizm ve kırsal kalkınma kavramlarının net ve açık olarak ortaya konulması faydalı olacağı için aşağıda bu kavramlar açıklanmıştır.

Kırsal Alan

Kırsal alan kavramı kırsal turizmin gerçekleştirilmesinde kullanılan temel alan olması nedeniyle kırsal turizmi daha iyi anlayabilmek için tanımlanması gereken bir kavramdır [7]. Ancak, kırsal alanların ihtiva ettiği sosyo-kültürel, demografik, ekonomik, çevresel ve mekansal çeşitliliğin, çağın değişen koşullarıyla birlikte yeni anlamlar kazanması, kesin bir kırsal alan tanımı yapılmasını güçleştirmektedir [6].

Kırsal alan denince, nüfus yoğunluğu km² başına 150 kişiden az olduğu [12], tarıma dayalı ekonomik yapının yanında, doğal kaynakların kullanımı ve geleneksel değerlerin hayatın şekillenmesinde etkili olduğu, teknolojik gelişmenin yaşama ve üretime yansımalarının daha uzun bir zaman aldığı, yüz yüze ilişkilerin yaygın olduğu, işbölümü ve uzmanlaşmanın gelişmediği [3], doğal ve kültürel yapının korunduğu, tenha, yapaylıkla tanışmamış [15] kentsel alanlar dışında kalan mekanlar akla gelmektedir. Türkiye’de 1924 tarihli Köy Kanununa göre 20.000’den daha az nüfusa sahip yerleşim yerleri kırsal alan kapsamına girmektedir [2].

Uzun yıllardan beri kırsal alanlarda tarım, hayvancılık, ormancılık, el sanatları gibi geleneksel sektörler vardı. Turizm ise bunlara çok sonradan eklenmiştir [18]. Tanımlardan da anlaşıldığı gibi kırsal alan, tarımsal ve hayvansal faaliyetlerin yapıldığı, şehirlerdeki modern hayattan ziyade kırsal bölgelerdeki geleneklere bağlı nüfusun oldukça az, doğallığı bozulmamış, yeşillikler içerisindeki alanlardır.

Kırsal Turizm

Kırsal turizmle ilgili literatür incelendiği zaman uzmanlar tarafından kırsal turizm için farklı kavramlar kullanıldığı görülmektedir. Kırsal turizm çiftlik turizmi, köy turizmi, yayla turizmi, tarımsal turizm, ekoturizm ve alternatif turizm gibi farklı isimlerle ifade edilmektedir. Bunun nedeni kırsal turizmin kapsamı konusunda ortak bir görüşe sahip olunmamasıdır [2].

Kırsal turizm kavramında kırsalın içerdiği anlam, ülkemizde doğrudan “kırsal alanlar” olarak algılandığında, yayla turizmi, mağara turizmi, av turizmi ve açık hava doğa sporları kırsal turizmle aynı tutulmaktadır. Kırsal turizmde esas amaç bir köyde, bir çiftlikte, bir dağ evinde konaklayarak, kırsal kültürle tanışarak tatil geçirmek olduğundan aralarında etkinlikler bakımından bazı farkların olduğu bir gerçektir [17]. Aralarında farklılıklar olmasına rağmen bu aktiviteler kırsal alanlarda gerçekleştiği için hepsini birden kırsal turizm kavramı altında toplamak en gerçekçi yoldur [10]. Kırsal turizmin en önemli özelliği doğal çevreye ve kırsal kültüre zarar vermemesidir. Aksine doğal ve kültürel özelliklerinin korunmasına katkı sağlamasıdır [8]. Kırsal turizm kavramının daha net anlaşılabilmesi için tanımlardan bazıları aşağıda sıralanmıştır.

Avrupa Birliği tarafından yapılan çalışmalarda “kırsal turizm, tarımsal ya da yerel değerlerle iç içe bulunarak hoşça zaman geçirmek olan turistlere, beklentileri doğrultusunda konaklama, yiyecek içecek ve diğer hizmetleri veren küçük ölçekli işletmelerin yer aldığı küçük yerleşimlerde gerçekleştirilen faaliyetler bütünüdür” [11] şeklinde tanımlanmaktadır.

Soykan’a [15] göre; “kırsal turizm, kişilerin doğal ortamda dinlenmek ve değişik kültürlerle bir arada olmak amacıyla bir kırsal yerleşmeye gidip, orada konaklamaları ve o yöreye özgü etkinlikleri izlemeleri ya da katılmalarıyla gerçekleşen bir turizm türüdür”.

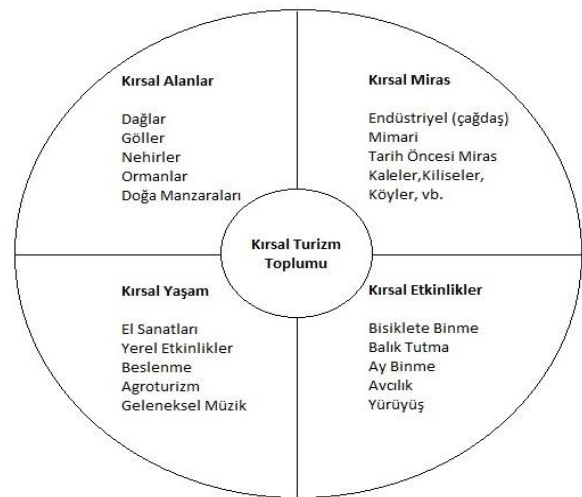
Akça’ya [3] göre; “kırsal turizm, insanların devamlı ikamet ettikleri yerler dışındaki kırsal yöreye ziyaretleri, buralarda çiftçilerin ürettikleri mal ve hizmetleri, yörenin doğal dokusuna uygun mekanlarda talep ederek ve yörede para arttırma arzularını minimize ederek geçici konaklamalarından doğan olaylar ve ilişkiler bütünüdür”.

Sarı ve Karabulut ise, kırsal turizmi: “kentlerin çevresindeki küçük köy evlerinde, küçük tarım işletmeleri de bulunan yerleşimlerde doğaya dönük hafta sonu uygulamasıdır” [21] şeklinde tanımlamışlardır.

Kırsal turizm, özellikle tarımsal yapının ve tarım faaliyetlerinin egemen olduğu yörelerde tarım faaliyetlerinin yanı sıra gelişen bir turizm türüdür. Tarım üreticisine ek bir gelir sağlamak bakımından büyük önem arz eden bir turizm şeklidir [13].

Bu tanımlardan hareketle kapsamlı bir kırsal turizm tanımı yapıldığında kırsal yerleşimlerde yaşayan insanlarla iç içe gerçekleştirilen, soyut ve somut birçok kırsal çekiciliğin turistik ürünü oluşturduğu, sürdürülebilirlik ilkelerine uygun olarak gerçekleştirilen bir alternatif turizm türüdür [7]. Sonuçta kırsal turizm alternatif turizm türlerinden biridir, fakat kesinlikle kitle turizminin alternatifi olarak düşünülmemelidir. Kitle turizmin tamamlayıcısı ve onunla kolay entegre olabilen bir turizm türüdür.

Kırsal turizmi daha iyi anlayabilmek için onu oluşturan bileşenleri bilmek oldukça önemlidir. Şekil 1’de kırsal turizm bileşenleri verilmiştir [19]. Bu bileşenler şunlardır; kırsal alanlar, kırsal miras, kırsal yaşam ve kırsal etkinliklerdir.

Şekil 1. Kırsal Turizm Bileşenleri

Kaynak: Soykan, F. Avrupa’da Kırsal Turizmde Bakış Kazanılan Deneyim, II. Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi, 20-22 Nisan 2006, s.73.

Kırsal Kalkınma

Birleşmiş Milletler Örgütüne göre kırsal kalkınma; küçük toplulukların içinde buldukları ekonomik, sosyal koşulları iyileştirmek amacıyla giriştikleri çabaların, bu toplulukların ulusal bütünle kaynaştırılması ve ulusal kalkınma çabalarına gerekli katkıda bulunmalarının sağlanması sürecidir [2]. Kalkınma, bir ülkenin yapısal niteliklerinin olumlu yönde değişimidir [20]. Sonuçta kalkınma, bir bölgenin veya yörenin refah seviyesinin artış olarak tanımlanır [14].

Kırsal turizmin kırsal kalkınmaya olan etkilerini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür [3, 7, 15].

- Kırsal yörelerde yaşayanların en önemli sorunlarından birisi işsizliktir. Bu yörelerde kırsal turizmin gelişmesi sayesinde yeni iş olanakları sağlayarak işsizliğin önüne geçilebilir. Bu sayede istihdam sorununa çözüm bulunmuş olunur ve dolaylı olarak köyden kente göçün de azalmasına katkı sağlanır. Hatta daha önce köyü işsizlik nedeniyle terk etmiş kişiler, yeni iş olanakları sayesinde geri dönüş yapabilirler. İç göç önlenir.

- Kırsal yörelerde tarımla uğraşan kişilerin gelirleri yetersiz ve istikrarsız oluşu nedeniyle, yoksulluk geniş toplum kesimlerini etkilemektedir. Yörede kırsal turizmin gelişmesine paralel olarak tarım ürünlerinde bir artış olacak ve bu ürünler hak ettiği fiyattan satılacaktır. Böylece kırsal turizm yörenin gelir düzeyini arttıracaktır. Bunun sonucunda kırsal turizmle birlikte tarıma da ağırlık vermeye başlayacaktır.

- Kırsal turizm kırsal kalkınma sürecine hız kazandıracak, kalkınmanın lokomotiflerinden biri haline gelecektir.

- Kırsal turizmin gelişmesine bağlı olarak yörede turizme doğrudan ve dolaylı mal ve hizmet üreten diğer sektörlerde de iş hacmi artacaktır. Kırsal turizm dolaylı olarak birçok sektörün gelişmesine katkı sağlayacak ve yöreye yeni yatırımlar artacaktır.

- Kent insanı ile kırsaldaki halkla bilgi akışı sağlanır.

- Kadının ekonomiye katılmasıyla kendisine olan güven artar ve kadının çalışmadaki rolü değişir.

- Genç nüfusun toplumdaki statüsü güçlenir. Ayrıca yeni iş kollarıyla birlikte gençlerin girişimcilik ruhu kazanmasına katkı sağlanır.

- Kırsal yörelerde turizmin gelişmesi sonucunda yöredeki kültürel varlıklar koruma altına alınmakta ve kırsal alanlardaki tarihi değerler korunarak gelecek nesillere bırakılması sağlanmaktadır.

- Doğal ve kültürel güzellikler tahrip edilmemekte korunmaktadır. Doğa dostu bir turizm anlayışı gelişir.

- Eğitim, sağlık ve altyapı hizmetlerinde kırsal turizmle birlikte iyileşme sağlanmaktadır.

Kısaca özetleyecek olursak, kırsal turizmin kırsal kalkınmaya etkisi daha çok yöredeki tarihi, doğal, kültürel ve tarımsal kaynakların etkin bir şekilde kullanılmasıyla orantılıdır. Kırsal turizme dayalı kalkınma, kırsal alanlarda tarımla geçinen insanlara ikincil bir gelir kaynağı sağlar. Ayrıca kırsal alanlar turistlere, etnik ve coğrafi karakterinden, tarihinden, farklı kültüründen ve kırsal doğasından kaynaklanan bir çekicilik sunmaktadır [6].

Kalkınmanın sosyal boyutuna bakıldığında ise, gelir dağılımındaki büyük farklılıkların giderilmesine yöneliktir. Kişiler gelir artışıyla birlikte daha iyi konut, sağlık, ulaşım ve eğitim hizmetleri satın alırlar [1]. Böylece kişilerin yaşam standardı ve kalitesi yükselir.

Burdur İlinin Kırsal Turizm Potansiyeli

Burdur ilinin kırsal turizm potansiyeli incelendiğinde; yaylalar, mağaralar, farklı sosyo-kültürel yapısı (Yörük yaşantısı), yemek kültürü ve el sanatları, endemik bitki örtüsü ve hayvanları, tarihi geçmişi ve İpek Yolu üzerinde bulunması gibi birçok açıdan önemli sayılabilecek bir potansiyele sahip olduğu görülmektedir [4].

Burdur ilinin, Ağlasun ilçesinin Yeşilbaşköy'ü doğal güzelliği, Burdur-Isparta-Antalya illerine ve bölgedeki diğer alternatif turizm türlerine yakınlığı nedeniyle kırsal turizm açısından önemli bir yere sahiptir. Yörede bulunan Sagalassos Yaylakent Evleri, Tarihi Yeşilbaşköy Su Değirmeni ve Ağlasun ilçe sınırları içinde bulunan TaTuTa çiftliği kırsal turizm açısından önemlidir. Bunun yanı sıra Ağlasun ilçesinde 54 odalı, 108 yatak kapasiteli otel yeni faaliyete geçmiştir. Müşterilerinin çoğunluğu orta yaşın üzerinde Fransız ve Belçikalı müşteriler oluşturmaktadır. Otelin bahçesinde göz alabildiğince uzanan organik sebze bahçesi mevcuttur, buradan toplanan ürünler müşterilere ikram edilmektedir.

Resim 1. Sagalassos Antik Kentten görünüm (Antoninler Çeşmesi)

Yeşilbaşköy'deki, kiraz, ceviz, organik sebze ve meyveler, özellikle alabalık tesisleri gelen müşterileri buraya hayran bırakır. Burası yeşilin her tonunu taşıyan yayla havasının hüküm sürdüğü bir yöredir. Yeşilbaşköy'de Temmuz ayında kiraz festivali¹ düzenlenmekte olup her bölgeden binlerce ziyaretçiyi ağırlamaktadır.

Sagalassos Yaylakent Evleri, iç turizme dönük özellikle yayla turizmi kapsamında Antalya'dan gelen yerli turistlerin yaz aylarında tercih ettikleri konaklama yerleridir.

Bu yöre özellikle Antalya'da faaliyet gösteren bazı turizm acentelerinin tur güzergâhları üzerinde bulunmamaktadır. Tarihi İpek Yolu üzerinde bulunan Türkiye'deki 12 Kervansaraydan 2 tanesi Burdur ili Bucak ilçesi İncirdere ve Susuz köyleri sınırları içinde yer almaktadır. Özellikle perşembe günü bölgeye düzenlenen turlarla turistler ilk önce tarihi yerleri gezmekte ve halk pazarından alışveriş yapmaktadır [3]. Ekolojik tarıma dayalı sebze ve meyvelerin bu pazarda bulunması ve

¹ 2014 yılının Temmuz ayı Oruç ayına denk geldiği için ve ayrıca bu sene Yeşilbaşköy belediyelikten muhtarlığa dönüştüğü için kiraz festivali düzenlenmemiştir.

doğrudan köylülerden satın almak, turistler için bulunmaz bir fırsattır. Hatta bunu biraz daha ileriye götürüp, bahçe ve tarlalara turlar düzenleyip turistlerin satın almak istedikleri sebze ve meyveleri kendilerinin toplayabileceği bir turizm olgusunu Burdur ilinde geliştirmek mümkündür.

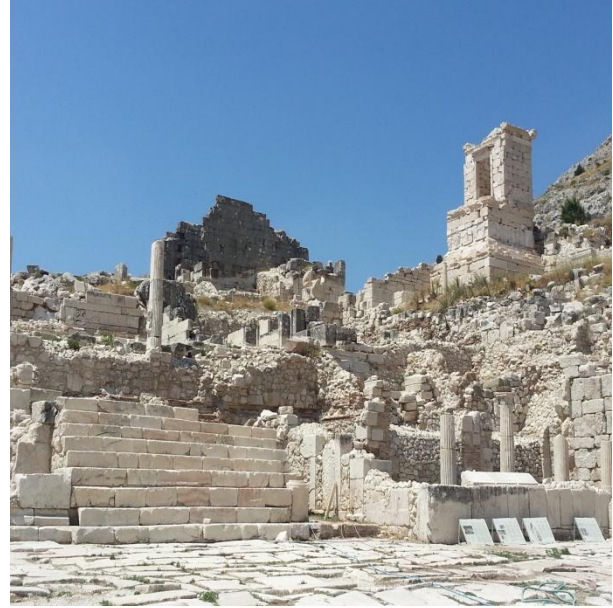
Antalya'dan gelen turlar Ağlasun ilçesindeki Sagalassos Antik Kent'i ziyaret etmekte ve dönüşte Yeşilbaşköy'de mola vererek balık yenilmektedir. Meyve bahçesi içerisinde olan bu yerlerde müşteriler ağaçlardan meyve toplayarak yemektirler. Bu tür uygulamalar müşteriler açısından çok beğeni kazanmaktadır.

Resim 2. Tarihi Yeşilbaşköy Su Değirmeni, Değirmen Turizme dönüyor projesi Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı tarafından finanse edilen TR61/11/Turizm/Kamu/01-04 referans numaralı 2011 Turizm yılı potansiyelinin değerlendirilmesi mali destek programı kapsamında desteklenmiştir.

Resim 3. Sagalassos Yaylakent Evleri Projesi Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı tarafından finanse edilen TR61/12 TRZMİ/0002 referans numaralı 2012 Alternatif turizm geliştirilmesi mali destek programı kapsamında desteklenmiştir.

Resim 4. Sagalassos Antik Kentten görünüm

Yeşilbaşköy'ün nüfusu yaklaşık 15 yıldır ortalama 1500 kişi şeklindedir, ancak köy muhtarıyla yapılan görüşme sonucunda 2014 yılında nüfusun 1680 kişi olduğu ifade edilmiştir. Bu sene içerisinde 80 civarında emeklinin köye yerleştiğini söylemiştir. Ayrıca Sırma Su tesisinin açılmasıyla yöreden yaklaşık 100 kişinin istihdam edildiği açıklanmıştır. Turizmle alakalı işletmelerin açılmasıyla nüfusun daha da artacağı umulmaktadır.

Nüfus bilgileri aşağıdaki Tablo'1 de yer almaktadır [22].

Tablo 1. Yeşilbaşköy'ün yıllara göre nüfusu

YIL	TOPLAM	KADIN	ERKEK
2012	1536	804	732
2011	1536	795	741
2010	1509	784	725
2009	1575	833	742
2008	1644		
2007	1739		
2000	2564		
1990	2099		
1985	1983		
1980	1850		

Kaynak: <http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye.php?belediyeid=129127>

ARAŞTIRMANIN AMACI, ÖNEMİ VE YÖNTEMİ

Bu araştırmadaki amaç: kırsal turizmle birlikte Yeşilbaşköy'deki tarımsal alan ve köy nüfusunun korunması, yeni iş olanaklarıyla birlikte istihdama katkı sağlanması ve doğal güzelliklerin korunmasıdır. Ayrıca burada yaşayan halkın ve yerel işletmelerin kırsal turizmle ilgili farkındalıklarını tespit etmek ve yörenin kırsal turizm açısından güçlü ve zayıf yönlerini, fırsat ve tehditleri ortaya koymaktır.

Bu yörenin seçilmesinde en önemli etken: Burdur ili, Ağlasun ilçesinin Yeşilbaşköy'ünün kırsal değerlerinin iyi korunmuş olması ve kırsal turizm açısından uygun olmasıdır. Bir başka etken ise; kırsal turizm alanında yapılan literatür taraması sonucunda Yeşilbaşköy'ün kırsal turizm potansiyeli hakkında daha önce herhangi bir çalışmaya rastlanmamasıdır.

Bu araştırmanın, bölgedeki kırsal turizmin gelişmesine olumlu bazı katkılar sağlayacağı umulmaktadır.

Araştırmada, sosyal bilimlerin nitel araştırma yöntemlerinden olan görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu yöntemin kullanılma sebebi ise, elde edilmek istenen verilerin ölçekli sorularla elde edilmesinin mümkün olmaması ve araştırmaya konu olan işletme sayısının oldukça azlığıdır. Bunun yanı sıra veri durumundaki kişilerin kırsal turizmle ilgili kavramlar hakkında bilgilendirme zorunluluğudur.

Yeşilbaşköy halkı ve burada kırsal turizm faaliyeti gerçekleştiren işletmeler, araştırma verilerinin elde edildiği örneklem grubudur. Bu örneklem grubundan elde edilen veriler doğrultusunda Yeşilbaşköy'ün kırsal turizm açısından gelişmesine ışık tutulmaya çalışılmıştır.

Görüşme Süreci

Görüşme sürecinde, derinlemesine görüşme (mülakat) yönteminin gerekliliği olarak Yeşilbaşköy'de kırsal turizm konusuyla ilgili ve bu konuda çeşitli bilgi ve tecrübelerle sahip işletmelere ulaşmak amaçlanmıştır. Ön görüşme sonucunda kırsal turizmle uğraşan dört işletme tespit edilmiş, fakat bunlardan birinin faaliyetlerini sonlandırdığı öğrenilmiş ve kalan üç işletmeden telefonla randevu alınmıştır. Bu işletmelerden biriyle 12.08.2014 tarihinde saat 14.00-14.50'de diğer ikisiyle 15.08.2014 tarihinde 09.00-09.45 ve 11.00-11.50 saatleri arasında görüşülmüş ve görüşmeler ortalama kırk beş dakika ile bir saat sürmüştür.

İŞLETMELERE AİT BULGULAR

Her üç işletmeye de kaç yıllık deneyime sahip olduklarının tespiti amacıyla yöneltilen soruya, iki işletmenin de yaklaşık 25 yıllık ve üçüncü işletmenin ise 1 yıllık bir geçmişe sahip olduğu anlaşılmıştır. Bu işletmeler köyün çıkışında olup, Alanlar Alabalık Restaurant ve Pansiyon, Onur Alabalık Tesisi ve Sagalassos Yaylakent Evleridir.

Resim 5. Alabalık tesisinden görünüm

İşletmelere ait konaklama kapasitesi, müşteri kapasitesi ve çalışan personel sayısı aşağıdaki Tablo 2'de yer verilmiştir. Her üç işletmede de en az iki bayan personelin çalıştığı anlaşılmıştır.

Tablo 2. Yeşilbaşköy'de kırsal turizm hizmeti veren işletmelerin kapasiteleri

İşletmenin Adı	Konaklama Kapasitesi	Müşteri Kapasitesi	Çalışan Personel sayısı
Alanlar Alabalık	8 oda 4 Apart (40 kişi)	500 kişilik restaurant	9 kişiden 3'ü bayan
Onur Alabalık	Yok	350 kişilik restaurant	7 kişiden 2'si bayan
Sagalassos Yaylakent Evleri	8 Apart (45 kişi)	yok	3kişiden 2'si bayan

Hangi dönemlerde faaliyet gösteriyorsunuz? Sorusuna katılımcıların her ikisi de tüm yıl hizmet verdiklerini söylemişlerdir. Fakat Mayıs 15 ile Ekim 15 arasında müşteri yoğunluğunun çok daha fazla yaşandığı vurgulanmıştır. Bunun sebebi olarak da havaların ısınması, okulların kapanmış olması, tatil dönemi ve gurbetçi ailelerin izne gelmiş olması olarak belirtilmiştir. Üçüncü işletme olan ise daha ilk yılları olmasından dolayı net bir cevap vermemiştir, fakat 2015 yazı için dört aylığına tüm apart dairelerin kiralandığını ifade etmiştir.

Kırsal kalkınma ve kırsal turizme Batı Akdeniz Kalkınma Ajansının (BAKA) desteklediğini, işletmenizi büyütme için müracaat edip etmediklerini öğrenmek için sorulan soruda, Alanlar Alabalık işletme sahibinin BAKA'dan haberdar olduğunu fakat herhangi bir müracaatta bulunmadıklarını ifade etmiştir. Köydeki Tarihi Yeşilbaşköy Su Değirmenin aslına uygun restore işleminin ve aşıptan yapılan Sagalassos Yaylakent Evlerinin, BAKA destekli yapıldığını ifade etmiştir. Tarihi Yeşilbaşköy Su Değirmeninde turistlere zamanında köy kahvaltısı verildiğini, fakat bu sene bu uygulamadan vazgeçildiğini ifade etmiştir. Onur Alabalık işletme sahibinin BAKA'dan haberdar olduğunu söylemiştir. Üçüncü işletme zaten BAKA tarafından desteklenmiştir.

Gelen müşterinin profilini tespit etmek amacıyla sorulan soruda: Yöreye çoğunlukla hafta sonları, özellikle Pazar günleri yerli müşterilerin geldikleri ve çok az sayıda yabancı turist geldiği anlaşılmıştır. Genellikle ekonomik durumu iyi olan müşterilerin geldiğini ifade edilmiştir. Alanlar Alabalık işletmecisi ile yapılan görüşme esnasında Haziran ayında Belçikalı bir ailenin 5 gün konakladığı bilgisine ulaşılmıştır. Onur Alabalık Tesisi işletmesine haftada 2-3 turun geldiği işletme sahibi tarafından ifade edilmiştir. Yerli ve yabancı turist için konaklama kapasitesinin yetersiz ve bölgeyi tercih eden yerli turist sayısının çoğunlukta olduğu anlaşılmıştır. Sagalassos Yaylakent Evlerine tercih edenlerin Antalya ve çevresinde ikamet eden kişiler olduğunu ifade edilmiştir.

Yeşilbaşköy'ün Kırsal Turizmin Swot Analizi

Bir sektörün, bir faaliyetin, bir firmanın mevcut durumunu ve beklentilerini ortaya koymanın en kolay yolu o konu ile ilgili uzmanlar tarafından SWOT analizinin yapılmasıdır [4]. SWOT analizi; bir sektörün, bir faaliyetin, bir firmanın güçlü-zayıf yönlerini belirlemekte ve dış çevreden kaynaklanan fırsat-tehditleri saptamakta kullanılan bir tekniktir.

Bu anlamda SWOT analizinin yapılmasındaki genel amaç; bölgenin sahip olduğu turizme bağlı ve turizmden bağımsız arz potansiyelinin güçlü ve zayıf yönlerinin açıkça bilinmesi, analiz edilmesi, ülkenin turizm hedeflerine uygun stratejilerin seçilmesine yardımcı olmasıdır. Ayrıca, SWOT analizi bölgenin alternatif turizm

olanaklarının her zaman değerlendirmeye tabi tutulması, mevcut hataların tespit edilmesine ve düzeltilmesine imkan veren bir araç olmaktadır [23]. Köy muhtarı ve köyde rastgele seçilen kişilerle yapılan görüşmeler sonucunda, Yeşilbaşköy'ün kırsal turizm faaliyetinin Güçlü (Strength), Zayıf (Weakness), Fırsat (Opportunity) ve Tehditler (Threats)'ini yansıtan SWOT analizi aşağıda çıkarılmıştır.

Güçlü (Strength) Yönleri

- Kırsal halkın sıcakkanlı ve misafirperver olması,
- Bozulmamış bir doğaya sahip olması,
- Yörenin kültür turizmi açısından önemli Sagalassos Antik Kenti ve İnsuyu mağarasına yakın olması,
- Yörük kültürünün devam etmesi,
- Balık çiftliklerinin bulunması,
- Kiraz festivalin düzenlenmesi,
- Yayla havasına sahip olması,
- Bölgede Tarihi Su Değirmeni, Sagalassos Yayla Kent Evleri ve TaTuTa çiftliğinin olması,
- Yöre halkının ekonomik durumunu iyi olması (emeklilerin çok olması nedeniyle) ve tarım, hayvancılık ve turizmle uğraşmaları,
- Okuryazar oranının yüksek olması,
- Yörenin yeterli altyapıya sahip olması (37 yıllık Belediye olması nedeniyle).

Zayıf (Weakness) Yönleri

- Kırsal turizm konusunda yöre halkın yeterli bilgiye sahip olmaması,
- Akademik çalışmanın eksikliği,
- Yörenin yakın çevre tarafından tanınmasına rağmen, ülke genelinde tanınırlığının olmamasının nedeni tanıtım ve pazarlama eksikliğinden kaynaklanmaktadır.
- Yöreye gelen seyahat acentelerinin azlığı,
- Nüfusun azlığı nedeniyle 37 yıllık belediyenin muhtarlığa dönüşmesi,
- Konaklama sayısının yetersizliği.

Fırsatlar (Opportunities)

- Ağlasun ilçesindeki Ekolojik Çiftlik Ziyaretleri (TaTuTa),
- Bucak ilçesindeki Tarihi İpek Yolunun üzerinde bulunan İncirhan ve Susuz kervansaraylarına yakın olması,
- Kırsal alanlarda çok sayıda endemik bitki örtüsü ve yabancı hayvanların olması,
- Antalya, Isparta ve Burdur illerinin orta noktasında olması nedeniyle ulaşım kolaylığı,
- Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde gerek Meslek Yüksek Okullarında gerekse Yüksekokulda turizm bölümlerinin olması,
- Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı (BAKA)'nın kırsal kalkınma ve kırsal turizmi desteklemesi,
- Özellikle Ağlasun ilçesindeki otel, pansiyon ve Sagalassos Yaylakent Evlerine yakınlığı.

Tehditler (Threats)

- Su kaynaklarının kirlenme tehlikesiyle karşı karşıya kalması,
- Doğal alanların tahribatı, tarım alanlarının turizm için yok edilmesi,
- Bölgenin sosyo-kültürel yapısının bozulması.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kırsal turizm, kırsal kalkınmanın temel araçlarındandır. Kırsal turizm öncelikle kırsal alanlar için istihdam ve ek bir gelir kaynağı demektir. Özellikle tarımsal faaliyetin yoğun olduğu yerlerde çiftçilerin asıl uğraşı olan tarımı terk etmeden, yörenin sahip olduğu doğal, sosyo-kültürel ve tarihsel değerleri, turizm amaçlı kullanarak kendilerine bir ek gelir sağlamak ve refah düzeylerini yükseltmek ancak kırsal turizmle mümkündür [6].

Burdur ilinin Ağlasun ilçesinin Yeşilbaşköy'ü kırsal turizm potansiyeli açısından birçok çeşitliğe sahip olmasına rağmen, gerek tanıtım gerekse pazarlama eksikliği nedeniyle hak ettiği yerde değildir. Gerek ulusal gerekse uluslararası düzeydeki tanıtım ve pazarlama, kırsal turizm açısından gelişmekte olan bu bölgeye katkılar sağlayacağı bir gerçektir. Burada öncelikle yöre halkına, işletme sahiplerine, yöneticilere, kamu kuruluşlarına ve akademisyenlere büyük görevler düşmektedir.

Yeşilbaşköy'de sürdürülebilir turizm ilkelerine göre yürütülebilecek en uygun turizm türü kırsal turizmdir. Planlı bir kırsal turizm ve buna bağlı olarak kırsal kalkınmayı destekleyecek, teşvik edecek programların yapılması gerekmektedir. Kırsal turizm işletmelerinin desteklenmesi ve gerekli teşviklerin verilmesi kalkınma sürecini hızlandıracaktır. İşletmelerde, çalışacak personelin çoğunluğunun Yeşilbaşköy'den olmasına özen gösterilmelidir.

Kırsal yöredeki yerli halka ve işletmelere kırsal turizm hakkında eğitim programlarının düzenlenerek bilinçlendirilmelidir. Yerel halkın bilinçlendirilmesi ve eğitim programlarının düzenlenmesi, kırsal turizminin gelişmesini hızlandıracaktır.

Yöredeki diğer turizm türleriyle (özellikle kültür turizmi açısından Sagalassos) entegrasyonun sağlanması önemlidir. Sagalassos'daki restore çalışmaları büyük bir hızla devam etmektedir. Gelecekte burası, kültür turizmi ile entegre olabilen kırsal turizm için önemli bir çekim merkezi haline gelecektir. Sagalassos'u ziyaret eden turları Yeşilbaşköy'e çekmek asıl amaç olmalıdır.

Not: Bu çalışma 10-13 (2014) Ekim tarihleri arasında, Antalya'da düzenlenen 3. Kırsal Turizmdeki bildirinin genişletilmiş halidir.

KAYNAKLAR

- [1] Ahipaşaoğlu, S. ve E. Çeltik, 2006. Sürdürülebilir Kırsal Turizm, Gazi Kitabevi, Ankara.
- [2] Akça, H., K. Esengün, M. Sayılı, 2001. Kırsal Alanların Kalkınmasında Kırsal Turizmin Rolü, Standart Dergisi, Şubat 2001, 29-35.
- [3] Akça, H. 2004. Dünyada ve Türkiye'de Kırsal Turizm, Ekonomik ve Teknik Dergi Standard, Yıl: 43, Sayı:513, Eylül 2004, 61-70.
- [4] Akça H. 2005. Burdur İlinin Kırsal Turizm Potansiyeli ve Değerlendirilmesi, I. Burdur Sempozyumu, 16-19 Kasım 2005, Burdur, Bildiriler Cilt I, 515-517.
- [5] Aydın, E. ve M. S. Selvi, 2012. Kırsal Turizmde Yerel Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü: Düzce İli Örneği, IJSES, Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi, 2 (2), 145-155.

[6] Çeken, H., L. Karadağ, H. Dalgın, 2007. Kırsal Kalkınmada Yeni Bir Yaklaşım Kırsal Turizm ve Türkiye'ye Yönelik Teorik Bir Çalışma, Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 8 (1), 1-14.

[7] Çeken, H., H. Dalgın, N. Çakır, 2012. Bir Alternatif Turizm Türü Olarak Kırsal Turizmin Gelişimini Etkileyen Faktörler ve Kırsal Turizmin Etkileri, IJSES, Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi, 2 (2), 11-16.

[8] Çimen, H. ve Z. T. Abacı, 2012. Tercih Edilen Kırsal Turizm Çeşitleri: Ardahan Meslek Yüksek Örneği, IJSES, Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi, 2 (2), 1-4.

[9] Durgun, A. 2011. 1990 Sonrası Dünyada ve Türkiye'de Yaşanılan Ekonomik Krizlerin Turizm Üzerine Etkileri, 1. Uluslararası 4. Ulusal Eğirdir Turizm Sempozyumu ve Göller Bölgesi Değerleri Çalıştayı, Isparta, 857-868.

[10] Esengün, K., H. Akça, M. Sayılı, 2002. Dağlık ve Ormanlık Alanlarda Kırsal Turizm Faaliyeti ve Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma, 12.08.2014 tarihinde, saat 13.05'de elde edilmiştir. <http://www.orkoop.org.tr/or-koop-yayinlari/1142.aspx>.

[11] European Commission (EC). 1999. Towards Quality Rural Tourism, Enterprise Directorate General, Brussels: Tourism Unit.

[12] Kiper, T., 2006. Safranbolu Yörüköyü Peyzaj Potansiyelinin Kırsal Turizm Açısından Değerlendirilmesi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

[13] Olalı, H. ve A. Timur, 1988. Turizm Ekonomisi, Ofis Ticaret Matbaacılık San. Ltd.Şti., İzmir.

[14] Sevinç, H. ve S. Azgün, 2012. Bölgesel Kalkınmada ve İnanç Turizmi Bağlamında Akdamar Kilisesi Örneği, Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi, 2 (2), 17-21.

[15] Soykan, F. 1999. Doğal Çevre ve Kırsal Kültürle Bütünleşen Bir Turizm Türü: Kırsal Turizm, Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, Yıl:10, Mart-Haziran 1999, 67-75.

[16] Soykan, F. 2000. Kırsal Turizm ve Avrupa'da Kazanılan Deneyim, Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, Yıl:11, Eylül-Aralık 2000, 21-33.

[17] Soykan, F. 2003. Kırsal Turizm ve Türkiye Turizmi İçin Önemi, Ege Coğrafya Dergisi, 12, İzmir, 1-11.

[18] Soykan, F. 2004. Kırsal Alanların Turizm Potansiyelinin Saptanması ve Şirince Köyüne (İzmir) Uygulanması, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir.

[19] Soykan, F. 2006. Avrupa'da Kırsal Turizme Bakış Kazanılan Deneyim, II. Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi, 20-22 Nisan, 72-73.

[20] Tolunay, A. ve A. Akyol, 2006. Kalkınma ve Kırsal Kalkınma: Temel Kavramlar ve Tanımlar, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, (A-2), 116-127.

[21] Uçar, M., H. Çeken, Ş. Ökten, 2010. Kırsal Turizm ve Kırsal Kalkınma (Fethiye Örneği), Detay Yayıncılık, Ankara.

[22] <http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye.php?belediyeid=129127>, 11.06.2014 tarihinde saat: 16.00'da ulaşılmıştır.

[23] Yeşiltaş, M., H. Çeken, İ. Öztürk, 2009. Karadeniz Bölgesindeki Turizm Olanaklarının Swot Analizi İle Değerlendirilmesi, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl:2, Say:3, 250-269.